

Regulamentul 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială

Regulamentul 987/2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului 883/2004

Prestații de șomaj

În aplicarea prevederilor referitoare la șomaj ale Regulamentelor CE 883/2004 și 987/2009 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, ANOFM are rolul de organism de legătură, iar agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă de instituții competente, respectiv instituții responsabile cu eliberarea formularelor europene și/sau stabilirea drepturilor la indemnizație de șomaj în condițiile stabilite de cele două regulamente europene.

Formulare specifice domeniului șomaj:

În aplicarea prevederilor referitoare la șomaj ale regulamentelor europene circulă două tipuri de formulare europene:

- **documente portabile**, care circulă în relația instituție – beneficiar – instituție.
- **SED-uri**/documente electronice structurate, care circulă de la instituție la instituție, fiind proiectate pentru schimbul electronic de date în domeniul securității sociale

Documente portabile:

PDU1 – certifică perioadele de asigurare care vor fi luate în considerare pentru acordarea prestațiilor de șomaj

PDU2 – certifică perioada în care un șomer își menține dreptul la plata prestațiilor de șomaj atunci când își caută de lucru în alt stat membru

PDU3 – menționează circumstanțele de natură să afecteze dreptul la prestații potrivit legislației pe care o aplică instituția care emite documentul

Prestațiile de șomaj:

Art. 61 al Regulamentului 883/2004 (Regulamentul de bază – RB) și articolul 54 (1) al Regulamentului 987/2009 (Regulamentul de aplicare – RA):

Totalizarea perioadelor de asigurare, de muncă sau de activitate independentă realizate în diferite state membre în vederea stabilirii dreptului și duratei de acordare a prestațiilor de șomaj într-un alt stat membru, cu condiția ca persoana în cauză să fi realizat cel mai recent astfel de perioade în conformitate cu legislația în baza căreia se solicită prestația.

Certificarea perioadelor de asigurare

Certificarea perioadelor de asigurare, de muncă sau de activitate independentă realizată într-un stat membru se face de către instituția competentă în materie de șomaj a aceluia stat membru, fie cu documentul portabil **U1**, care este emis la solicitarea clientului, fie cu **SED-ul U002**, ca răspuns la solicitarea de tip **U001** primită din partea instituției competente din statul membru în care este solicitată prestația de șomaj.

Perioadele de asigurare pentru șomaj, de muncă sau de activitate independentă realizate potrivit legislației în domeniu din România se certifică de către agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (agenții județene sau agenția Municipiului București) de care șomerul aparține cu domiciliul sau reședința.

Calcularea cuantumului prestației de șomaj atunci când dreptul la prestații este stabilit prin aplicarea principiului totalizării perioadelor de asigurare se va realiza conform legislației aplicabile în statul în care se solicită prestația, luând în considerare exclusiv salariul sau venitul profesional

primit de către persoana în cauză pentru ultima activitate desfășurată în în acest stat, chiar și în cazul în care legislația aplicabilă prevede o perioadă de referință definită pentru stabilirea bazei de calcul a prestațiilor. Singura excepție de la această regulă o reprezintă lucrătorii frontaliери în sensul definiției din Regulamentul CE 883/2004 (persoane care lucrează într-un stat membru, dar au reședința în alt stat membru în care se întorc în fiecare zi sau cel puțin o dată pe săptămână) și lucrătorii frontaliери atipici (persoane care își au reședința obișnuită în alt stat membru decât cel în care își desfășoară activitatea). În cazul acestora, cuantumul prestației de șomaj se va stabili prin luarea în considerare a salariului sau venitului profesional primit/realizat de persoana în cauză în statul de activitate.

Documente referitoare la membrii de familie

În aplicarea prevederilor referitoare la membrii de familie ce pot fi luați în considerare la stabilirea cuantumului prestației de șomaj, între instituțiile competente circulă sed-ul **U005** prin care se solicită informațiile referitoare la familie și sed-ul **U006** prin care se transmit informațiile solicitate.

Informațiile referitoare la membrii de familie cu domiciliul în România ai persoanei care solicită șomaj în alt stat membru se certifică de către agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (agenții județene sau agenția Municipiului București) de care șomerul aparține cu domiciliul sau reședința. În cazul în care informațiile sunt solicitate direct de către șomer, agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă va emite un formular E302.

Art. 64 al RB, art. 55 al RA

Menținerea dreptului la prestații de șomaj (exportul prestației de șomaj) pentru șomerii care se deplasează în alt stat membru în vederea căutării unui loc de muncă

Condițiile în care se autorizează menținerea dreptului la plata prestației și cele referitoare la înregistrarea șomerului:

- șomerul trebuie să rămână la dispoziția instituției competente timp de **4 săptămâni** de la data deschiderii dreptului la prestații de șomaj
- în termen de **7 zile** de la data obținerii autorizării exportului prestației de șomaj, șomerul trebuie să se înregistreze în evidența serviciilor de ocupare din statul în care își caută un loc de muncă și să se supună procedurilor de control pe perioada exportului
- perioada autorizată de „export” este de 3 luni, dar **poate** fi extinsă de instituția competentă de la 3 luni la maximum 6 luni. Extinderea perioadei rămâne însă la aprecierea instituției competente, nu este o obligație a acesteia
- plata prestației de șomaj va fi efectuată direct de către instituția competentă, iar monitorizarea situației șomerului și comunicarea informațiilor privind înregistrarea, căutarea unui loc de muncă sau faptele de natură să modifice dreptul la prestații, constituie responsabilitatea instituției din statul în care șomerul s-a deplasat pentru a-și căuta un loc de muncă

Exportul prestației de șomaj din alt stat membru în România:

Șomerii care își exportă prestația de șomaj dintr-un alt stat membru în România, se înregistrează la agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (agenții județene sau agenția Municipiului București) de care aparțin cu domiciliul sau reședința pe baza documentul portabil PDU2 emis de instituția competentă din statul în care li s-a deschis dreptul la prestații. În situația puțin probabilă în care șomerul care solicită înscrierea ca persoană în căutarea unui loc de muncă potrivit dispozițiilor art. 64 al Regulamentului 883/2004 nu dispune de portabilul PDU2, agenția teritorială va expedia instituției competente indicată de client sed-ul **U007** în vederea solicitării sed-ului U008 prin care se certifică faptul că a fost autorizat exportul prestației de șomaj din statul membru

respectiv în România. La primirea documentului PDU2 sau, după caz, U008, agențiile teritoriale vor confirma înregistrarea prin emiterea sed-ului U009 care va fi transmis instituției competente la coordonatele indicate de acestea..

Exportul prestației de șomaj din România în alt stat membru:

Atunci când un șomer solicită exportul prestației din România în alt stat membru, agențiile teritoriale:

- autorizează exportul prestației pentru perioada maximă de **3 luni**
- eliberează șomerului documentul portabil **U2** pe baza căruia șomerul se va înregistra în evidența serviciului de ocupare din statul în care își caută un loc de muncă;
- plata prestației se suspendă începând cu data menționată la rubrica 2.1 a portabilului U2
- repunerea în plată se va face la primirea sed-ului **U009** prin care instituția din statul în care s-a deplasat șomerul confirmă data înregistrării șomerului;
- repunerea în plată se face începând cu data menționată la rubrica 2.1 a portabilului U2 atunci când șomerul se înregistrează cel târziu la data menționată la rubrica 2.3 a portabilului U2 sau începând cu data înregistrării atunci când se depășește termenul menționat la rubrica 2.3 a portabilului U2, dar fără a depăși termenul limită specificat la rubrica 2.2.1. În situația în care șomerul se înregistrează cu întârziere, numărul total de zile menționat la rubrica 2.2.2 pentru care se autorizează exportul și plata prestației se diminuează cu numărul de zile de întârziere față de data indicată la rubrica 2.3.
- în cazul în care agenția teritorială nu primește sed-ul U009, plata prestației de șomaj nu se efectuează; pe parcursul perioadei autorizate de export, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) în calitate de organism de legătură sau agențiile teritoriale continuă să facă demersuri pentru contactarea instituției la care se presupune că s-a înregistrat șomerul în vederea obținerii formularului U009
- în situația în care, pe perioada exportului prestației, se produc fapte de natură să modifice dreptul la prestații, șomerul trebuie să anunțe instituția la care este înregistrat cu privire la modificările intervenite (de ex. angajarea cu contract de munca, obținerea unor venituri suplimentare)
- dacă dreptul la prestațiile de șomaj stabilite conform legislației române nu încetează în perioada de 3 luni pentru care s-a autorizat exportul, șomerul poate solicita agenției teritoriale, prin poștă sau email (la coordonatele indicate de agenția teritorială), prelungirea perioadei de export a prestației de șomaj cu o perioadă de până la maximum alte 3 luni. Atenție însă, solicitarea de extindere trebuie transmisă înainte de data expirării celor 3 luni autorizate inițial
- prelungirea se va acorda pentru perioada maximă prevăzută doar dacă dreptul la prestațiile de șomaj acordate conform legislației române nu încetează înainte de această perioadă.

Art. 65 al RB, art. 56 al RA

Șomerii rezidenți în alt stat membru decât statul competent

Aceste articole vizează în principal:

- **lucrătorii frontalieri** în sensul definiției din regulament: persoane care domiciliază într-un stat membru și care își desfășoară activitatea în alt stat membru de unde se întorc în statul de domiciliu în fiecare zi sau, cel puțin, o dată pe săptămână
- în anumite condiții, alte categorii de lucrători transfrontalieri care nu corespund definiției de mai sus, dar a căror caracteristică este că au reședința într-un anumit stat membru și își desfășoară

activitatea în alt stat membru (de exemplu, lucrători sezonieri, persoane care își desfășoară activitatea la bordul unei nave de croazieră)

Lucrătorii frontaliери:

- Solicită întotdeauna acordarea prestației de șomaj în statul membru de domiciliu, deși sunt asigurați în sistemul asigurărilor de șomaj din statul membru de angajare, reprezentând o excepție de la condiția realizării, înainte de solicitarea prestației, a perioadelor de asigurare, de muncă sau de activitate independentă, potrivit legislației statului membru de domiciliu
- Se pot înregistra ca persoane în căutarea unui loc de muncă în 2 state membre, statul membru de domiciliu care acordă prestația de șomaj și, suplimentar, statul membru de angajare, situație în care rămân prioritare obligațiile și activitățile de căutare a unui loc de muncă în statul de domiciliu

Lucrători frontaliери care își au domiciliul/reședința în România și își desfășoară activitatea în alt stat membru

După încetarea activității în statul membru de angajare/activitate, lucrătorul frontalier aflat în situație de șomaj se adresează agenției teritoriale de care aparține cu domiciliul sau reședința în vederea deschiderii dreptului la prestații de șomaj conform legislației din România. În acest scop, persoana în cauză prezintă agenției documentul portabil U1 prin care instituția de asigurări de șomaj din statul de desfășurare a activității certifică perioadele de asigurare realizate conform legislației sale.

Agenția teritorială va aproba deschiderea dreptului la prestații de șomaj dacă sunt îndeplinite **toate condițiile prevăzute de legislația română pentru acordarea dreptului.**

Lucrători frontaliери care își au domiciliul/reședința în alt stat membru și își desfășoară activitatea în România

După încetarea activității în România, lucrătorul frontalier aflat în situație de șomaj va solicita agenției teritoriale documentul portabil U1 prin care se certifică perioadele de asigurare/activitate realizate în România.

Documentul portabil U1 poate fi solicitat personal, prin împuternicit sau prin cerere scrisă transmisă agenției teritoriale sau ANOFM prin poștă sau e-mail.

Lucrătorul frontalier care are domiciliul în alt stat membru dar și-a desfășurat ultima activitate în România se poate înscrie, suplimentar, ca persoana în căutarea unui loc de muncă și în România.